

22.10.2012

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Pyydettyinä lausuntona sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyöryhmän loppuraportista ja lakiehdotuksesta "Uusi sosiaalihuoltolaki" Huoltaja-säätiö esittää kunnioittaen seuraavaa

Yleistä

Huoltaja-säätiön edustaja on ollut mukana uudistamistyöryhmässä ja näin säätiöllä on ollut mahdollisuus tiiviisti osallistua valmisteluprosessiin. Sen aikana säätiö on toimitannut valmistelijoiden käyttöön lukuisia työpapereita, kommentteja ja ehdotuksia. Osin ne on otettu huomioon, mutta pääosin jääneet valmistelijoiden taustapapereiksi.

Yleiskommenttina on todettava, ettei työryhmä ole ilmeisestä tavoitteesta huolimatta kyennyt vahvaan tulevaisuusorientaatioon vaan uudistaminen monin osin kirjaa jo kunnissa tai kehittämisprojekteissa koeteltuja käytäntöjä. Juuri siksi olisikin ollut toivottavaa vielä vahvemmin yleislain luonteen mukaisesti tyytyä linjoittamaan tulevaisuuden sosiaalihuoltoa jättäen yksityiskohtainen säätely pois ja sen sijaan antaen kunnille vapaata liikkumatilaa löytää omiin olosuhteisiinsa parhaiten sopivat ratkaisut.

Pohjoismaisen hyvinvointimallin mukaisesti kunnille yhteisvastuun organisaatioina kuuluu suuri vastuu sosiaalipolitiikan kehittämisestä ja toteuttamisesta. Samalla on meneillään vahva markkinoistuminen valinnanvapauden ja yksilön oman vastuun korostamisineen. Kun tavoitteena tulee olla löytää eettisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä ja oikeudenmukainen tulevaisuuden sosiaalihuollon toteuttamistapa, tulisi lainsäädännössä tunnistaa lisääntyvään markkinoistumiseen liittyvä pirstoutumisen vaara. Yhä enemmän pirstoutuvassa kehityksessä tulee huolehtia siitä, että sosiaalihuolto on kokonaisuus ja sen vaikutukset eheyttäviä. Tältä osin uudistamistyöryhmä ei ole onnistunut riittävästi analysoimaan ja ennakoimaan tulevaisuutta.

Myönteisenä yleishuomiona Huoltaja-säätiö pitää uuden lainsäädännön kunnallista sosiaalipolitiikkaa vahvistavaa otetta. Laaja-alainen eri toiminta-alueiden yhteistyöhön ja vahvasti kuntakokonaisuuteen liittyvä sosiaalipoliittinen ajattelu on esityksessä ja sen perusteluissa selvästi mukana.

Erityisen ansiokkaasti raportissa ja lakiehdotuksessa on painottunut edistävää, edellytyksiä luova ja ehkäisevä toiminta ja sen ulottuminen yhteisöihin sekä syrjäytymisen ja köyhyyden torjumiseen.

Muistion vahva asiakaslähtöinen ja yksilöllisiä tuen tarpeita korostava lähtökohta on sinänsä tervetullut ja asettaa käytännön toimintatavoille ja toiminnan kehittämistyölle selvän tavoitteen. Samalla se on haastava yhdenvertaisuuden ja oikeudenmukaisuuden kannalta ja asettaa suuret vaatimukset henkilökunnan koulutustasolle ja osaamiselle. Näiden näkökohtien yhteensovittaminen on tärkeää erityisesti sellaisten asiakasryhmien kohdalla, jotka tarvitsevat palveluohjausta ja muuta tukea löytääkseen ja saadakseen omiin tarpeisiinsa sopivan tuen ja palvelun.

Huoltaja-säätiö haluaa kohdistaa huomion kahteen selvään puutteeseen muuten ansiokkaassa kokonaisuudessa

- Sosiaalityö- määrittely on epäonnistunut. Pitäisi joko vaihtaa määriteltävä sana tai määrittely. Tältä osin säätiö yhtyy edustajansa allekirjoittamaan eriävään mielipiteeseen. Lisäksi säätiö toteaa, että muuttuva toimintaympäristö ja palvelurakenne edellyttävät yhä vahvempaa palveluohjausta ja sen lainsäädännöllistä huomioimista.
- Tutkimus- ja kehittämistoimintaa koskevien sisältö- rahoitus- ja organisointisäännösten puuttumista säätiö pitää valitettavana ja esittää, että sosiaalihuoltoon luodaan vahvat ja selkeät kehittämISRakenteet ja niille riittävä resursointi. Säädökset tutkimuksesta ja kehittämisestä on syytä kirjata Uuteen sosiaalihuoltolakiin varmistamaan kuntiin kiinnittyvän tutkimus- ja kehittämistoiminnan tulevaisuus. Näin luodaan edellytykset vahvistaa alan tietopohjaa ja osaamista sekä yksin että yhdessä terveydenhuollon toimijoiden, yliopistojen ja muiden oppilaitosten kanssa.

Kunnioittaen

ALPO KOMMINAHO
Alpo Komminaho
hallituksen puheenjohtaja

HARRI JOKIRANTA
Harri Jokiranta
Kunnallisen sosiaalipolitiikan asiantuntijaryhmän puheenjohtaja

Ulla Salonen-Soulié
toiminnanjohtaja